

De oren van Babel.

Module 1: SOLK: hoe kom ik tot een gedeeld beleid en effectieve geruststelling bij migranten met lichamelijke klachten zonder afdoende somatische verklaring. Docentinstructie

maart 2012

Maria van den Muijsenbergh, huisarts

Leila Bouakka, trainer interculturele communicatie

Achtergrond.

Allochtone patiënten komen vaak terug voor dezelfde lichamelijke klachten die de huisarts duidt als stress-gerelateerd of als functioneel. Huisartsen hebben de indruk dat zij bij allochtone patiënten nog moeilijker dan bij andere patiënten inzicht en acceptatie van deze klachten kunnen bewerkstelligen. Het ontbreekt huisartsen ook aan effectieve behandeling of verwijsmogelijkheden.

Leerdoelen:

Huisartsen hebben kennis van de factoren waardoor SOLK meer voorkomen bij migranten

Huisartsen hebben kennis van culturele aspecten somatisatie en de verschillen in idiom of distress.

Huisartsen hebben kennis van de relatie tussen chronische stress en lichamelijke klachten.

Huisartsen hebben kennis van effectieve behandelmogelijkheden en verwijsmogelijkheden

Huisartsen ontwikkelen de vaardigheid om op adequate wijze migranten te vragen naar psychosociale factoren of problemen.

Huisartsen ontwikkelen de vaardigheid om te komen tot een gedeeld beleid en effectieve geruststelling bij migranten met SOLK.

Huisartsen verwerven inzicht in het belang van vertrouwen om te komen tot een gedeeld beleid (acceptabel in het idiom of distress van de patiënt), en het belang van aandacht voor context om dit vertrouwen te verwerven. Een gedeeld beleid hoeft niet altijd te betekenen dat er ook een gemeenschappelijk begrip bestaat over de oorzaak van klachten

Huisartsen verwerven inzicht in het belang van een tweesporenbeleid bij de benadering van SOLK, ook bij migranten.

Vooraf

- Meenemen (Maria):
 - Post - its
 - Boek "uit lijfsbehoud"
 - Handboek Somatisatie
 - Casus inleiding
 - PPT presentatie
 - Deelnemerslijst voor accreditatie

- Deelnemersmappen (inhoud zie hieronder)
- Opstelling ruimte in cabaretvorm: dwz 4 tafels met 3 stoelen schuins tegenover elkaar; drie losse stoelen in de front voor de tafel met de beamer.
- Flapover met twee stiften
- Voor elke tafel post- its in 2 kleuren en zwarte dunschrijvende stiften

Programma

De nadruk ligt op de inbreng van de deelnemers op basis van hun eigen ervaringen, en het oefenen van consultvoering aan de hand van tips uit de theorie en uit de praktijk van collega's.

16.00 – 16.30 Inleiding, inventarisatie van vragen en leerdoelen

- Maria leest casus voor van patiënt met SOLK 5 minuten
- Exploreren wat SOLK doet met de huisarts: 5 minuten
Maria vraagt enkele deelnemers de volgende zin aan te vullen (eerste impuls):
Als ik zo'n patiënt op mijn spreekuur heb dan.....
- Exploreren welke vragen de casus bij u oproept -> op flapover 10 minuten
- Problemen en leerdoelen expliciteren 10 minuten
Per tafel bespreken deelnemers onderling de belangrijkste problemen die zij ervaren met migranten met SOLK, en schrijven dit op post-its die zij op de linker zijde van de flapover plakken.
Vervolgens bespreken zij per tafel wat zij vandaag hopen te leren en schrijven dit op een andere kleur post-it en plakken deze op de rechter zijde van de flapover
Dit wordt kort plenair nabesproken.

16.30 – 17.00 De praktijk 1: uitvragen van psychosociale factoren

- Maria nodigt één van de deelnemers uit voor een eerste rollenspel: de anamnese
Eerste rollenspel 10 minuten
- Leila speelt een migrantenvrouw die heel veel psychosociale problemen heeft en nu bij de huisarts komt met overal pijn; zij is bang voor een ernstige ziekte. Leila vult de rol zelf op dat moment in.
- Feedback 10 minuten
Vraag naar tips over hoe deelnemers vragen naar psychosociale factoren
- Tweede rollenspel 10 minuten
Leila doet met een andere deelnemer nog eens hetzelfde rollenspel, nu met de tips van de anderen en hulplijn

17.00 – 17.20 Theorie 1: 20 minuten

oorzaken van SOLK bij migranten;
relatie stress – lichamelijke klachten,
belang aandacht voor context,
culturele dimensies somatisatie,
toelichting handreiking anamnese Limburg-Okken / Lutjenhuis

- PPT presentatie Maria (max 15 dia's)

17.20 – 18.00 De praktijk 2: gestructureerd vragen naar psychosociale factoren

- Onderlinge uitwisseling en kennismaking met handreiking 15 minuten
Elke tafel krijgt de opdracht een deel van de handreiking te lezen, en te bespreken welke vragen nuttig lijken en hoe en wanneer zij deze zouden stellen
 - 1: eerste gesprek p 4 - 7
 - 2: tweede gesprek p.8 – 11
 - 3: derde gesprek: familie/gezin: p.12-19
 - 4: derde gesprek: huwelijk en relatie: p.20-27
- Plenaire bespreking: welke vragen hoe stellen? 10 minuten
Op flapover zetten, aanvullen met eigen tips
- Derde rollenspel: 15 minuten
Leila speelt nogmaals een vrouw met veel psychosociale problemen en pijn waarbij ze bang is voor een ernstige ziekte.

18.00 – 18.30 Pauze met broodmaaltijd

- 18.30 – 19.00 De praktijk 3: tweesporenbeleid
als er bij Lichamelijk Onderzoek geen afwijkingen zijn
- Vierde rollenspel 10 minuten
Leila speelt dezelfde vrouw in het vervolg van het consult waarbij de huisarts haar zijn beleid uitlegt en nagaat of dit geaccepteerd wordt
 - Feedback 10 minuten
 - Vijfde rollenspel met hulplijn 10 minuten
Leila speelt zelfde rollenspel met andere deelnemer die een hulplijn mag invoeren

- 19.00 – 19.15 Theorie 2: 15 minuten
belang van relatie en vertrouwen
aanpak volgens de richtlijn
bewezen effectieve interventies voor migranten
- PPT presentatie Maria (max 10 dia's) aangevuld met eigen ervaringen van huisartsen over effectieve interventies

- 19.15 – 19.45 De praktijk 3: effectief geruststellen en komen tot gedeeld beleid.
- Zesde rollenspel
Leila speelt dezelfde vrouw . Bij het onderzoek is geen lichamelijke ziekte vastgesteld. De huisarts gaat haar dit uitleggen, haar geruststellen en een advies geven.
Het rollenspel mag onderbroken worden als de huisarts vastloopt in zijn uitleg of geruststelling. Een andere deelnemer doet een suggestie voor een zin, die meteen wordt uitprobeerd of deze voor patiente Leila ook acceptabel en begrijpelijk is.

- 19.45 – 20.00 Evaluatie, afsluiting
- Deelnemer worden gevraagd hun belangrijkste conclusies en leerpunten te verwoorden
 - Invullen deelnemerslijst
 - Invullen evaluatie formulier

In map:

- Programma
- Hand out presentatie
- Erick Vloeberghs en Evert Bloemen: “uit lijfsbehoud” (Pharos 2005): hoofdstuk 1
- Annechien Limburg en Marijke Lutjenhuis: handreiking voor een anamnestic gesprek bij migranten met verholen psycho-sociale problemen (2011)
- Ria Borra: interculturele aspecten van somatisatie , in: handboek Somatisatie, hoofdstuk 3 p.49 - 64:
- Info website huisarts.migrant.nl
- Evaluatieformulier